

חלק כללי	הנחיות התביעה
עדכון אחרון: נובמבר 2023	הצבאית הראשית

הנחיה מס' 2.14.1

הוראת שעה - היעדר מן השירות בתקופת מלחמת "חרבות ברזל"

מלחמת "חרבות ברזל" - כללי

1. החל מיום 7 באוקטובר 2023, מצויה מדינת ישראל במלחמת "חרבות ברזל" (להלן: "המלחמה"), שפרצה עם תקיפתם הנפשעת של מחבלי ארגון החמאס על בסיסים צבאיים, יישובים והתכנסויות אזרחיות בשטח מדינת ישראל, במסגרתה טבח, התעללו וחטפו אזרחים וחיילים.
2. המצב המלחמתי בו מצויה המדינה כולה, והמאמץ המלחמתי בו נושא צה"ל בפרט, מחייב את צה"ל לזמינות כלל כח האדם שנמנה עם משרתיו, בסדיר ובמילואים. בתוך כך, עם תחילת הלחימה ובימים שלאחר מכן, נקראו חיילי מילואים רבים לשירות בצווי חירום (צו 8), לפי סעיף 8 לחוק שירות המילואים, תשס"ח-2008.
3. היעדרות מהשירות בתקופת לחימה, ובפרט בעת מלחמה בעצימות ובהיקף זה, מחייבת התאמה של מדיניות ההעמדה לדין והענישה כלפי הנעדרים מהשירות שלא ברשות.
4. החומרה היתרה בעבירת היעדר מן השירות בנסיבות אלה, הודגשה רבות בפסיקת בית הדין הצבאי לערעורים:

"היעדרות בנסיבות שכאלה פוגעת באופן ישיר בהיערכות הצבא לפעילותו המלחמתית, ויש בה בכדי לשבש את מימוש תוכניות הלוחמה. בית דין זה פסק כי היעדרות מזימון חירום לשירות מילואים ערב מלחמה או מבצע צבאי נרחב, או נטישת השירות הצבאי בנסיבות כאלה, ראויות למענה ענישתי מחמיר ומרתיע בשל הנזק הישיר שהן טומנות בחובן לפעילות הצבאית העומדת על הפרק וכרסומן בעוצמתו של הכוח הלוחם." (ע/9/14 התובע הצבאי הראשי נ' סמ"ר עמיחי דהן)
5. הנחיה זו תחול על היעדרות מן השירות שלא ברשות של כל חייל בתקופת המלחמה, ותגבר על כל הנחיה אחרת, ובפרט על האמור בהנחית התצ"ר 2.14 היעדר מן השירות שלא ברשות, עריקה וניתוק קשר.
6. ההנחיה תכנס לתוקף ביום 1 בדצמבר 2023 ותעמוד בתוקפה עד לביטולה או לעדכונה.

מדיניות העמדה לדין של נעדרים מן השירות בעת מלחמת "חרבות ברזל"

7. ככלל, יינקטו הליכים משפטיים כנגד "עריק סדיר", "עריק בקו"ס" ו"עריק מילואים" כהגדרתם בהנחיית התצ"ר 2.14 המוזכרת לעיל, שעריקותם אושרה על ידי מקמשר, ושמתקיים בהם אחד מאלה:
 - א. חייל שנעדר מן השירות ולא התייצב ביחידתו או בבסיס הכליאה עד ליום 1 בדצמבר 2023;
 - ב. חייל שיעדר מן השירות לאחר יום 1 בדצמבר 2023;

- ג. החייל זומן לשירות מילואים בצו חירום (צו 8) או בצו לשירות מילואים מיוחד, ולא התייצב כנדרש.
8. בכל מקרה שמגיע לטיפול התביעה, ייבחן הצורך בפתיחת חקירת מצ"ח בגין עבירה של השתמטות מפעולה לפי סעיף 102 לחוק.
9. בכתב אישום שיוגש, תפורטנה נסיבות החומרה הנוגעות למצב המלחמה ולנסיבות היעדרותו של הנאשם. כתב האישום ינוסח על בסיס התבנית שמצורפת כנספח להנחייה.
10. ככלל, בד בבד עם הגשת כתב האישום, תוגש בקשה למעצרו של הנאשם עד לתום ההליכים המשפטיים בעניינו, בתנאי מעצר סגור.
11. בד בבד עם הגשת כתב האישום או בתכוף לאחר מכן, ישקול הפרקליט את הצורך בהגשת בקשה להרכב תלתא, בהתאם לנסיבות העניין.

הטיעון לעונש

12. ככלל, יעתור התובע, להטלת עונש מאסר בפועל בן חודשים ארוכים, עונשי מאסר על תנאי וכן הורדה לדרגת טוראי. זאת, בהתאם לנסיבות כל עניין.

רישום פלילי נלווה להרשעה

13. ככלל, יעתור התובע כי בית הדין יורה שלא תחול הגבלה על מסירת מידע מהמרשם הפלילי בגין כך (קרי, יוטל "רישום פלילי מלא"), בהתאם לסעיף 404א לחוק השיפוט הצבאי, תשט"ו-1955, וזאת אף אם יושת על הנאשם עונש נמוך משלושה חודשי מאסר בפועל.

שיקולים נוספים

14. בקבלת החלטה בכל עניין הקשור להליך הפלילי, ישקול הפרקליט את נסיבותיו של כל מקרה לגופו.
15. בכלל זאת, יש לבחון האם ברקע ההיעדרות טעמים הקשורים באופן ישיר למלחמה (למשל, תושבי קווי עימות, בן למשפחה שנפגעה מאירועי ה-7 באוקטובר 2023 או ממלחמת "חרבות ברזל" שפרצה בעקבותיהם וכיו"ב).